

TÜRK-İS

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI

KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

Mayıs : 1987

Sayı : 212

İZMİT'TE ŞAHLANDIK

AYLIK
EĞİTİM
VE
MESLEK
DERGİSİ

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
AYLIK
YAYIN
ORGANIDIR

Mayıs

1987

Sayı : 212

SAHİBİ :

TÜRKİYE İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
ADINA
GENEL BAŞKAN
ŞEVKET YILMAZ

YAZIŞLERİ MÜDÜRÜ :

HÜSEYİN EKMEKÇİOĞLU

MÜESSESE MÜDÜRÜ :

ORHAN BALABAN

YAZI KURULU :

BURHAN DODANLI
ERKİN OKAY

DERGİ ADRESİ :

TÜRK-İŞ GENEL MERKEZİ
KIZILAY-ANKARA
Tel: 33 38 24

ABONE :

Yurtiçi, 6 aylık 900.-TL.
Yıllık 1.800.-TL.
Yurtdışı 6 aylık 2.000.-TL.
Yıllık 4.000.-TL.

GRAFİK-MİZANPAJ :

TURGAY ÇERŞİL

FOTOĞRAFLAR:

NİHAT ÜSTÜN

DİZGİ BASKI :

DEMİRCİOĞLU MATBAACILIK
TÜRK-İŞ PASAJI NO: 2
KIZILAY-ANKARA
TEL: 34 14 71

İçindekiler

Asgari Ücret Komisyonu Toplandı

(Yazısı 20. sayfada)

1	İZMİT MİTINGİ YAPILDI
16	TÜRK-İŞ'İN ÖZELLEŞTİRMEYE İLİŞKİN POLİTİKASI
19	KÖŞEMDEN AVRUPA TOPLULUĞU, DEMOKRASİ VE TÜRK-İŞ
22	SOSYAL SİGORTA PRİM BORÇLARI
24	GELİR DAĞILIMI

TÜRK-İŞ'İN İZMİT MİTINGİ ÇOK BAŞARILI GEÇTİ...

30 BİN İŞÇİ, HÜKÜMETİ ŞİDDETLE PROTESTO EDEN GÖSTERİLERDE BULUNDU

PETROL-İŞ'in yöredeki grevlerini desteklemek amacıyla TÜRK-İŞ tarafından İzmit'te düzenlenen miting ve gösteri

yürüyüşü 10 Mayıs Pazar günü, ilçelerden de gelen 30 bin civarındaki işçiyle görkemli bir şekilde yapıldı.

GENEL BAŞKAN YILMAZ; "Bu Hükümete gereken dersi vermek, iktisaden güçsüz kesimlerin yegane umudu olan işçi örgütlerinin, Türk-İş'in elindedir. Bu Hükümete gereken dersi vermek, sizlerin elindedir ve bu ders, sandık ortaya konduğunda mutlaka verilmelidir" **dedi.**

★ **Miting'de okunan ortak açıklamada ise, "Demokrasiyi demokrasi yapan tüm kurum ve kurulların hayata geçirilebilmesi için, başlatılan mücadelenin sürdürüleceği" ifade edildi.**

TÜRK-İŞ'in, daha önce kararlaştırılan eylem programı çerçevesinde düzenlediği protesto mitingi, 10 Mayıs Pazar günü, binlerce işçinin katılımıyla İzmit'te yapıldı. Günlerden beri hazırlıkları sürdürülen yürüyüş ve miting, planlanan düzen içinde başladı, büyük bir coşkuyla

sürdü ve başarılı şekilde tamamlandı.

Petrol-İş Sendikasının bu yörelerdeki 63 işyerinde yaklaşık 10 bin işçiyle sürdürdüğü yaygın grevleri desteklemek ve bugünkü hükümetin izlediği politikalar sonucu ortaya çıkan pahalı-

lık, işsizlik ve sendikal haklardaki kısıtlamaları protesto etmek amacıyla düzenlenen İzmit'teki yürüyüş ve mitinge, Konfederasyona bağlı tüm sendikalardan yaklaşık 30 bin işçi katıldı. Bu mitinge, sadece İzmit, Adapazarı gibi civar illerdeki işçiler iştirak etti.

ATA'YA SAYGI DURUŞU

Program, 10 Mayıs Pazar sabahı saat 11.00'de, Atatürk Anıtına çelenk konulmasıyla başladı. Genel Başkan Şevket

Yılmaz'ın başkanlığında Türk-İş Yönetim Kurulunun diğer üyeleri, Türk-İş Başkanlar Kurulu Üyeleri, sendikaların öteki üst düzey yöneticileri, Türk-İş Denetim ve Onur Kurulu Üyeleri, Bölge Temsilcileri, İzmit İl Temsilcisi ve Miting Düzenleme Komitesi Üyeleri toplu halde Ata'nın manevi huzurunda saygı duruşunda bulundular.

Daha sonra, toplanma ve çıkış noktası olan Baç Kavşağına gelindi. Her noktada polis tarafından sıkı güvenlik önlemlerinin alındığı İzmit'in Baç Kavşağında sendikali işçiler kendi flamaları altında toplandıktan sonra, saat 12.00'de Genel Başkan'ın ısharetiyle yürüyüşe geçildi.

Türk Bayrakları ve sendikalara ait yüzlerce flâmanın rengarenk süslediği kortej'de işçi hareketlerinin taleplerini dile getiren çeşitli pankartlar da bulunuyordu.

Özellikle hükümet politikalarını eleştiren bu pankartlardan bazılarında şöyle deniyordu:

PANKART VE SLOGANLAR

“Herkes iş, mutfağa aş”,
“İşçi hakları geriye götürülemez”,
“Gerçek demokrasi istiyoruz”,
“Kemerler niçin ve kimin için sıkılıyor?”,
“Hayali rakam değil, doycak üç-

ret istiyoruz”,
“Şartlı greve hayır”,
“Sefaletin olduğu yerde, refah tehlikededir”,
“İşçiyi ezmeğe çalışanlar yanıldıklarını anlayacaklardır”,
“Yasalar, iktidarın silahı olmamalıdır”,
“Gelir dağılımında hakkımızı istiyoruz”,
“Sözleşmeli personel rejimine hayır”,
“Haksızlık önünde eğilmedik, eğilmeyeceğiz”,
“Mücadele edeceğiz ve

Petrol-İş'in grevlerini desteklemek amacıyla TÜRK-İŞ tarafından düzenlenen mitingte yöneticileriyle yürüyen petrol işçileri.

MİTING TÜRKÜLERİ III

*Bu akan işçi seli, sarsıldı Kocaeli
Kırılın sömürünün, kırılacağı beli,
Bir lokma ekmeğin hep canımız mı bedeli
Zalimin yakasında nasırlı işçi eli.*

*Milyonlarca emekçi "hak" diye haykırıyor,
Gasbedilen hakların hesabını soruyor,
Anıt-Park meydanında Ata'ya sesleniyor
Bunca kıyıcılığın cevabı isteniyor.*

*Sorulacak hesaplar, sömürüp semirenden
Her gün bir işçi hakkı yok edip kemirenden,
Dal gibi fidanları toprağa devirenden,
Sorulacak hesabı, emeği ezenlerden.*

*Anıt-Park Meydanına akan bu işçi seli,
İstiyor helalinden alınteri bedeli,
Tarihin akışına taş koyulmaz ezeli,
Mümkünü yok, gelecek demokrasi güzeli.*

*Zaman geçiyor sanma, işçiler ilerliyor,
Ekmeğin, barış sesleri karanlığı deliyor,
Çileli omuzlarda Türkiye'm yükseliyor,
İşçiler yürüdükçe özgürlükler geliyor.*

*Sorumlusun sermaye, hem dünden, hem bugünden,
Yürüyen Türk-İş'im çelik bileklerinden,
Kurtuluş yok mazlumun çelik bileklerinden,
Demokrasi geliyor işçinin seferinden.*

**Emin KUL
TÜRK-İŞ GENEL SEKRETERİ**

■ kazanacağız”.

Bağ Kavşağından Leyla Atakan Caddesini takiben Atatürk Bulvarı yoluyla yürüyüşlerini sürdüren işçiler, kısa aralıklarla hükümeti istifaya davet eden sloganlar atarak protesto gösterilerinde bulundular.

Bu düzen içinde, yaklaşık 800 metrelik yolu ağır adımlarla yaklaşık 35 dakikada kateden işçilere, yol boyunca evlerinin balkonlarında toplanan İzmitliler alkışlarla sevgi gösterisinde bulundular. Kortejdeki işçilerin de başlarındaki TÜRK-İŞ yazılı keplerini sallamaları, bir anlamda halk-işçi bütünleşmesinin örneğini oluşturuyordu.

ALANA GİRİŞ VE MİLLİ MARŞIMIZ

Bir gün önceki sağnak yağışa göre, hava koşullarının da oldukça müsait bulunduğu bir ortamda, mitingin yapılacağı Anıtpark Alanında tüm sendikalar, bağlarında Genel Başkanları olduğu halde işkolu sırasına göre yerlerini aldılar.

Miting alanına giriste, kürsüde bulunan Genel Sekreter Emin Kul bir yandan yürüyüş ve mitingin amacını dile getiren konuşmalar yaparken, diğer yandan her sendikayı takdim ediyor, bu arada okuduğu dizelerle alanı dolduranları coşturuyordu.

Ön kısmında konuşma kürsüsü bulunan büyük platformda, sendika genel başkanlarıyla onur ve denetim kurulu üyeleri ve basın men-

Mitingin yapıldığı alana
girişte sıkı güvenlik
önlemleri alın

supları bulunuyordu.

Bu yerleşim düzeni sağlandıktan sonra, saat 13.00'te, önce bir dakikalık saygı duruşuna geçildi, daha sonra alanı dolduran yaklaşık 30 bin işçi hep bir ağızdan milli marşımızı söyledi.

KONUŞMALAR BAŞLIYOR

Daha sonra, konuşmalara geçildi ve ilk konuşmayı, Türk-Metal Sendikası Gebze Şube Başkanı **Süleyman Kozik** yaptı. Birtakım haksızlıklarla mücadele amacıyla TÜRK-İŞ'in başlattığı bu eylemlerin sürdürüleceğini söyleyen Süleyman Kozik, bu uygulamalarıyla bugünkü iktidarın işçilerden oy ve sempati beklememesini istedi.

Türk-Metal Sendikası Gebze Şubesi Başkanı Kozik, yıllardan beri ülkemizde işçilere reva görülen haksızlıklara değindiği konuşmasında, bu haksızlıklar ortadan kalkıncaya dek mücadele edileceğini belirtti ve özetle şöyle dedi:

Çaldıkları neşeli havalarla zaman zaman işçileri coşturan davul-zurna ekibi, mitinge değişik bir görünüm kazandırdı.

“Türk-İş'imizin önderliğinde yılmadan, usanıp bıkmadan doğru bildiğimiz yolda azimle, cesaretle yürüyeceğiz. En büyük güvencemiz sizlersiniz. Bizlere güç vermeğe destek olmaya devam ettiğiniz sürece, aşamayacağımız engel yoktur.

Birlik ve bütünlüğümüzü bozmadan saflarımızı daima sık tutarak, hedeflerimize her türlü engeli aşarak, her türlü oyun ve entrikayı bozarak gideceğimizden kimsenin şüphesi olmasın. Çünkü bizim hedefimiz

Mitingte ilk konuşmayı yapan Türk-Metal Gebze Şube Başkanı Kozik; hükümetin işçilerden oy beklememesini söyledi.

sevgi yolu, barış yolu, hak ve adalet yoludur. Mübarek ayın bugününde, bu muhteşem toplum bir bütün olmuş, demokrasiye nefes-nefes ta iliklerine dek sindirmiş, kendisini hor ve hakir görenlere buradan İzmit'ten demokrasi dersi veriyor gereklerini istiyoruz. İnsanlığın tabii haklarını istiyor, devletten zalimin değil mazlumun yanında olmasını istiyoruz.”

Petrol-İş Sendikası Genel Başkanı Cevdet Selvi, mitingdeki ikinci konuşmayı yaptı. 63 işyerinde yaklaşık 10 bin Petrol-İş üyesi işçiyle başlattıkları grevlerin TÜRK-İŞ ve bağlı kuruluşlarca desteklenmesi amacıyla düzenlenen bu yürüyüş ve mitingin moral açıdan kendilerine büyük güç kattığını belirten Cevdet Selvi, “Bu güzel ve anlamlı dayanış-

Yürüyüşün son bölümünü babasının sırtında tamamlayan bir çocuk da, işçi babası gibi çok mutlu görünüyordu.

ma devam ettikçe, isterse grevler daha da sürsün... Korkumuz yok..” şeklinde konuştu.

TÜRK-İŞ'e ve bağlı sendikalarla her zaman aynı çatı altında birlik ve beraberlik içinde mücadelelerini sürdüreceklarını tekrarlayan Petrol-İş Sendikası Genel Başkanı Selvi, bu mücadelenin sonunda zafere ulaşılacağından emin olduğunu söyledi.

İşverenlerin katı tutumları yüzünden grevlerin sürdüğünü ve hakları alınincaya dek de sürdürüleceğini hatırlatan Cevdet Selvi, işverenlerin bugünkü iktidarla birlik olarak işçilere karşı cephe

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz ve Petrol-İş Genel Başkanı Cevdet Selvi kürsüde konuşurlarken.

oluşturduğunu ve tavır aldıklarını vurguladı.

Cevdet Selvi, daha sonra şunları söyledi:

“İşverenlerin, kendilerinden yana olan yasalara ve bu yasaların, her türlü grev engeline ve grev kırıcılığına rağmen, başlattığımız haklı grevlerimiz kırılmamıştır, kırılmayacaktır. Şimdi, bu coşkulu manzara karşısında her zamankinden daha güçlü ve dimdik ayaktaız. Bundan kimenin kuşkusu olmasın..”

ŞEVKET YILMAZ KÜRSÜDE

Bu iki konuşmadan sonra kürsüye gelen TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz, alanı dolduranların tezahür-

ratları arasında sözlerine başladı ve Özal İktidarını sert bir dille eleştirdi.

Dergimizin diğer sayfala-

rında sunduğumuz Genel Başkan Yılmaz'ın bu konuşması sırasında işçiler, sık sık hükümetin istifasını isteyen sloganlar attılar.

Genel Başkanı Yılmaz'ın konuşması da tamamlandıktan sonra, Genel Sekreter Emin Kul, "Türk-İş Yönetim ve Başkanlar Kurulu Ortak Açıklaması"nı okudu. İşçilerin alkışlarla ve coşkun tezahüratla karşıladığı açıklamadan sonra, İzmit Mitingi düzenli ve başarılı şekilde tamamlanmış oldu.

İzmir Mitinginin bitiminden önce, Genel Sekreter Emin Kul tarafından okunan ve mitinge katılanlarca alkış yağmuruna tutulan açıklama aynen şöyle:

TÜRK-İŞ YÖNETİM VE BAŞKANLAR KURULU ORTAK AÇIKLAMASI

10 MAYIS 1987

DEMOKRASİYİ DEMOKRASİ YAPAN TÜM KURUM VE KURALLARIN HAYATA GEÇİRİLEBİLMESİ;

HÜR SENDİKACILIK İLKELERİNE DAYALI, GREVLİ SERBEST TOPLU PAZARLIK DÜZENİNİN YENİDEN İŞLERLİĞE KAVUŞTURULABİLMESİ;

SOSYAL DEVLET İLKELERİNE VE SOSYAL ADALET GEREKLERİNE DAYALI, İNSANLIK ONURU İLE BAĞDAŞAN BİR EKONOMİK DÜZENİN KURULABİLMESİ;

BASTA İŞÇİ, MEMUR, KÖYLÜ, KÜÇÜK ESNAF, EMEKLİ, DUL VE YETİMLER OLMAK ÜZERE, İKTİSADEN GÜÇSÜZ DURUMDAKİ HALK ÇOĞUNLUĞUNUN AĞIR EKONOMİK, SOSYAL, KÜLTÜREL SORUNLARININ ÇÖZÜMLENEBİLMESİ MÜCADELESİNİ, TÜRK-İŞ GENEL KURUL KARARLARI VE EYLEM PROGRAMI ÇERÇEVESİNDE SÜRDÜREN TÜRK-İŞ ÜYESİ ÖRGÜTLER :

- (1) SİYASAL İKTİDARIN İŞÇİ HAK VE MENFAATLERİ ALEYHİNDEKİ TUTUMUNU, ÇOĞULCU VE ÖZGÜRLÜKÇÜ DEMOKRASİ İLE BAĞDAŞMAYAN UYGULAMALARINI TÜRK VE DÜNYA KAMUOYU ÖNÜNDE ŞİDDETLE KINAR,
- (2) BASTA İŞÇİ, MEMUR, KÖYLÜ, ESNAF, EMEKLİ, DUL VE YETİM OLMAK ÜZERE İKTİSADEN GÜÇSÜZ KİTLELERİ, İKTİSADEN GÜÇLÜ DURUMDAKİ AZINLIĞIN MENFAATLERİNİ KORUYAN VE GELİŞTİRMEMEYE ÇALIŞAN SİYASAL İKTİDARLA DEMOKRATİK YOLLARDAN MÜCADELEYE ÇAĞIRIR,
- (3) TÜRK-İŞ VE TÜRK-İŞ ÜYESİ ÖRGÜTLERİN BU HEDEFE YÖNELİK MÜCADELESİNİN DEVAM EDECEĞİNİ BİR KEZ DAHA DUYURUR,
- (4) MARUZ BIRAKILDIKLARI HAKSIZLIKLAR KARŞISINDA 2822 SAYILI YASANIN TÜM ÇIKMAZ VE ENGELLERİNE RAĞMEN YAKLAŞIK İKİ AYDIR MÜCADELE VEREN PETROL-İŞ ÜYESİ GREVCİLERLE TAM BİR DAYANIŞMA İÇİNDE OLDUĞUNU İLAN EDER.

**TÜRK-İŞ YÖNETİM VE
BAŞKANLAR KURULU**

ŞEVKET YILMAZ'IN İZMİT MİTINGİNDE YAPTIĞI KONUŞMA

Sevgili İşçi Kardeşlerim,
Sendikalarımızın Değerli Yöneticileri,

Türk-İş'in 1987 Yılı Mücadele Programı çerçevesinde düzenlediğimiz İkinci mitingimize hoş geldiniz.

Hepinize Türk-İş yetkili kurulları ve şahsım adına sevgilerimi saygılarımı sunuyorum.

Bundan 14 gün önce Samsun'daydık.

Samsun'da işçiler ve yurttaşlarımız el ele; gönül gönüle Türkiye'de demokrasiye, temel İnsan haklarına, işçi hak ve özgürlüklerine yönelik adaletsizlikleri; haksızlıkları kınadılar.

Meydanlar, sokaklar "ekmek, barış, özgürlük" haykırılarıyla çınladı.

Siyasal iktidarın engellemeleri para etmedi.

Yurttaşlar işçileri dinlemek, bizlerle bütünleşmek için sokakları doldurdu.

Halk siyasal iktidardan yaptığı adaletsizliklerin, haksızlıkların hesabını sordu.

Hesabını sormaya söz verdi.

Bugün de burada Kocaeli'nin İnsanları, İşçileri biraradayız.

Bugün burada sadece Hükümetin tutumunu; yaptığı haksızlıkları kınamak; kamuoyuna duyurmak; mücadeledeki kararlılığımızı bir kez daha tekrarlamak için değil; aynı zamanda, bir ayı aşkın süredir grev yaparak haksızlıklarla mücadele edenleri; Petrol-İş Sendikamızın yiğit üyelerini; grevci işçi kardeşlerimizi selamlamak; Türk İşçi Hareketinin, Türk-İş'in bir bütün olarak bu haklı mücadelenin yanında olduğunu herkese duyurmak için el ele, omuz omuzayız.

Selam olsun sizlere grevci kardeşlerim.

Selam olsun sizlere.

Bilmelisiniz ki, bu mücadelenizde tek yumruk, tek yürek halindeyiz.

Türk-İş saflarındaki iki milyon dolayında işçi, alleleriyle birlikte sizlerin yanındadır.

Fert olarak yanındadır, Örgüt olarak yanındadır. Türk-İş olarak yanındadır. Mücadelenize, sıkıntınıza, davanıza ortaktır.

Değerli Kardeşlerim,

İşçi haklarına karşı savaş açan, işçilerin onuru ile oynamaya kalkışan, işçiyi sömüren ve sömürten zihniyeti er ya da geç, yıkacağız.

Er ya da geç, bu günlerin hesabını soracağız.

Ceplerini doldurmaktan başka hiçbir şey düşünmeyenler...

Sizlere sesleniyorum:

Şapkanızı önünüze koyup düşünmenin zamanı gelip geçmektedir...

İşçiyi oynamayı bırakmalısınız.

Bugün elinize geçen silahlar sizlere fazla güven vermesin.

★ *"Ceplerinden başka birşey düşünmeyenler... İşçiyi oynamayı bırakmalısınız. Elinize geçen silahlar mutlak geri tepecektir..."*

Mutlaka geri teper bu silahlar.

Mutlak geri tepecektir.

Aklınızı başınıza toplamalısınız.

Sevgili İşçi Kardeşlerim,

Bilmelisiniz ki, Türk-İş bu haklı mücadelesinde yalnız değildir.

Cebi dolu, sırtı kalın üç beş kişi ve siyasal iktidar bir yanda, Ulusumuzun büyük çoğunluğu da bunların tam karşısındadır.

Bakmayın o parlak lâflara...

Milletin ne düşündüğünü, ne yaptığını Ankara'larda şatafatlı koltuklarda, masalarda bildiğini iddia edenlere bakmayın.

Milletin nabızı burada atıyor.

Evet, burada atıyor!

Ulusumuzun büyük çoğunluğu bizlerle aynı dertleri yaşıyor, aynı sıkıntıyı paylaşıyor.

Gözler bizim üzerimizdedir.

Ağır ekonomik şartları aşma; sefaletli, fukaralığı ortadan kaldırma mücadelemizde bizi destekliyor.

Mücadelemize umutla bakıyor.

Sevgili İşçi Kardeşlerim,

★ *"Gelecek nesillere, insana değer verilen ekonomik politikaların uygulandığı bir düzen bırakmak zorundayız."*

Bu mücadeleden başarı ile çıkmak; gelecek nesillere demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla işlediği; hür sendikacılık hareketinin egemen olduğu; insana değer verilen, insan mutluluğunu hedef alan ekonomik politikaların uygulandığı bir düzen bırakmak zorundayız.

Bunu gerçekleştirmezsek ağır vebal altında kalırız.

Sadece bugünleri değil, yarınları; Türkiye'nin yarınını ceplerine doldurmak için yarışanları başıboş mu bırakacağız.

Sorarım sizlere:

Bu vurgun düzenine seyirci mi kalacağız?

Onurumuzla oynamaya kalkışanlara "eyvallah" mı diyeceğiz?

"İşçiler üretir, sermaye tüketir..."

Samsun'da sokaklar bu sözlerle çınılıyordu.

★ *Rejimin adını ne koyarsanız koyun ama demokrasi diyemezsiniz. Çünkü, bugünkü iktidar demokrasiden korkuyor..."*

Evet "İşçiler üretir, sermaye tüketir..."

Yalan mı?

"Devam edin, beyefendiler mi" diyeceğiz.

Hayır...

On defa hayır.

Direneceğiz ve kazanacağız.

Değerli Kardeşlerim;

Rejimin adına demokrasi demekle, rejim demokrat olmaz.

Bir rejim düşününüz ki;

- İnsana ve insan haklarına değer verilmez...
- Temel hak ve özgürlüklere saygı gösterilmez...
- Kamu özgürlükleri kısıtlı...
- Sendikacılık hareketi Anayasa ve yasalarla budanmış...
- Devlet "sermayenin yanında", sosyal devlet olmaktan çıkarılmış...
- Yurttaşlar yurttaşlık haklarından yasaklanmış...
- Basını her istediğini rahatça yazamıyor...

O ülkede rejimin adını ne koyarsanız koyunuz, amma "demokrasi" diyemezsiniz.

Bakmayın siz o şatafatlı lâflara...

Kimi aldatıyorlar?

Bugünkü siyasal iktidar, demokrasiden korkuyor.

Hem de ne korku!

★ *"Siyasal iktidara öyle bir ders vermeliyiz ki; bir daha hiç kimse iktisaden güçsüzlerin sorunları karşısında böylesine olumsuz, duyarsız ve sorumsuz kalmasin."*

Ödö patlıyor...

İşte onun içindir ki, bugünkü şartlar devam etsin, korunsun istiyor.

Bugünkü şartlar devam etse iş kolaylaşacak...

"Aman çomaklamayın..." diyorlar...

Yok öyle şey...

Bu Vatan hepimizin.

Hele bizsiz...

Bizsiz hiç olmaz.

Her yerde, herşeyde işçinin, köylünün, memurun, yani emekçinin alınteri var.

"Ben yaptım oldu" ile gitmez bu işler.

Göreceğiz. İnşallah birlikte yaşayacağız.

Sevgili Kardeşlerim,
Gazetelerde okudunuz mu?
Çalışma Bakanı asgari ücret tesbit
komisyonunu toplantıya çağırmiş...

İş bitiricilere bakın...

Sürate bakın sürate...

Dilimizde tüy bitti.

Bir yıldır haykırıyoruz.

"İnsaf edin" diyoruz.

"Millet aç" diyoruz...

Akılları başlarına yeni geldi!..

Hayır. Kat'iyen değil.

Haziran geliyor Haziran...

Uluslararası Çalışma Teşkilatı'nın Cenevre'de toplantısı var ya, hazırlık oraya.

Türkiye uyudu, şimdi sıra dışarıda...

"Şöyle yaptık, böyle ettik..." diyecekler.

Yirmi gün önce de uzman çağırdılar Uluslararası Çalışma Teşkilatı'ndan.

Uyduruk üç beş değişiklik yapmışlar, adamı uyutacaklar...

"Boya, badana" dedi adam...

"Makyaj" dedi.

Sordu: Grev hakkı önündeki engelleri kaldırıyor musun?

Cevap yok!

Sendikal hakları, özgürlükleri Batı Demokrasilerinde olduğu gibi kabul ediyor musun?

Cevap yok!

Bilmiyor ki adam MESS'in eski Genel Başkanı ile karşı karşıya...

Bilmiyor ki, MESS'in eski Genel Başkanı tüm bu yasakların, tüm bu haksızlıkların baş mimarı.

Aslında biliyor...

Bütün Dünya biliyor.

Bildiği içindir ki, Avrupa Topluluğunda yeşil ışık yaktılar.

Bir "on yıl" beklersiniz diyorlar.

İşçi hakları özgürlükleri; yasaklar ne olacak onu soruyorlar.

Sevgili İşçi Kardeşlerim,

"Yasaklar" deyince, aklıma geldi...

Anayasa değişikliği çalışmalarını izliyor musunuz?

Geçici 4 üncü madde tamam...

Adaletsizlik, haksızlık önlenmeli, ama mutlaka önlenmeli.

Demokrasi arayışında en ciddi engellerden biri.

iyi de; geçici 4 üncü madde ile iş bitiyor mu?
 Nerede kamu özgürlükleri önündeki kısıtlamalar...
 İşçi hakları, özgürlükleri önündeki engeller nerede?
 Nerede kuşa çevrilen grev hakkı?
 Bunlar Anayasa'da kalacak, demokrasi mi olacak?
 Yok böyle şey...

İşçi hak ve özgürlüklerinin böylesine kısıtlı; grev hakkının böylesine sınırlı; kamu özgürlüklerinin böylesine budanmış olduğu bir ülkede, demokrasiye gerçekten sahip çıkanlar dargörüşlü hareket edemezler.

Türk-İş'in 44 Maddesi var Meclis'te

Hepsi Anayasa ile ilgili.

16 Aydır bekliyor.

"Hep bana" yok...

Bu Millet için, bu Vatan için, demokrasi olmalı.

İşçiler bunu bekliyor.

Değerli İşçi Kardeşlerim,

Türkiye'de her beş yurttaşımızdan birisi işsiz.

Türkiye son üç yılda Dünya'da gelir dağılımı en bozuk ülke durumuna geldi.

Türk Lirası pul oldu.

Hayat pahalılığı almış başını gidiyor.

Geçim sıkıntısı karşısında ahlâki çöküntü tek kelime ile korkunç.

Herkes talih oyunlarına bel bağlamış durumda.

Emeklisi, dula, yetimi pazar artıklarını topluyor.

Yarınımız borca batık...

Başbakan da Millet'in gözünün içine baka baka "kalkınmadan, gelişmeden" söz edebiliyor.

İtibarı kazanıyormuşuz...

İtibarımız artmış...

Bu gidişe son verilmelidir

Bu gidişe son vermeliyiz.

Sevgili İşçi Kardeşlerim,

Samsun'da söyledim.

Burada tekrarlıyacağım:

Bunun böyle devam edemeyeceğini, her yerde haykırmalıyız.

Her yerde, her vesile ile siyasal iktidarın işçilere, memurlara, köylüye, küçük esnafa, emekliye, dula, yetime yaptığı kötülükleri anlatmalıyız; anlatmalısınız.

♦ Sandık ortaya konduğunda bu siyasal iktidara gerekli dersi vermeliyiz.

Öyle bir ders ki, bir daha kimse, hiçbir grup iktisaden güçsüz durumdaki kesimlerin sorunları karşısında; demokrasinin çıkmazları konusunda böylesine duyar-sız, böylesine olumsuz, böylesine sorumsuz hareket etme cesareti bulamasın.

Öyle bir ders ki, bir daha kimse, meydanlara "orta direk" edebiyatı ile çıkıp, kendisine inananları, güvenenleri aldatamasın.

Öyle bir ders ki, kimse, demokrasinin kurum ve kurallarına; işçi hak ve özgür-lüklerine böylesine saygısızlık yapamasın.

Öyle bir ders ki, kimse "İşsizlik benim sorunum değil, başınızın çaresine bakın" diyemesin.

Öyle bir ders ki, herkese "İbret" olsun!

Sevgili İşçi Kardeşlerim,

Bu dersi vermek sizlerin, çocuklarınızın, eşinizin, yakınlarınızın, ananızın, ba-banızın elindedir.

Bu dersi vermek iktisaden güçsüz kesimlerin yegane umudu olan işçi örgütle-rinin, Türk-İş'in elindedir.

Şimdi, Türk-İş Genel Başkanı olarak sizlere soruyorum : Bu dersi verecek miyiz?

Bu çarpıklığa; kokuşmuş düzene müsaade edecek miyiz?

Etmeyeceğiz.

İşçi Kardeşlerim,

Sizlerin; hepimizin; işçi örgütlerinin; Türk-İş'in hedeflerine ulaşabilmesi;

Sosyal Devlet ilkelerine ve sosyal adalet gereklerine uygun; insan haklarına say-gılı bir düzenin yeniden kurulabilmesi;

Türkiye'de çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin yeniden yerleştirilebilmesi;

İşçi hak ve özgürlükleri önündeki tüm engellerin; haksız ve adaletsiz kısıtlama-ların kaldırılabilmesi,

Bu dersin hakkıyla verilebilmesine bağlıdır.

Bu dersi vermeye hepbirlikte, evet hepbirlikte söz verelim; and içelim.

Türk işçisinin, dar ve sabit gelirli kitlelerin kurtuluşu buna bağlıdır.

Gözlerimizi toplu sözleşmelerle elde edilecek üç beş kuruşa değil, daha ileri hedeflere dikelim.

Özgürlükçü, sosyal adaletçi, demokratik bir düzen için mücadele edelim.

Yoksullukla; sefaletle; adaletsizlikle mücadelede el ele, omuz omuza yürüyecek miyiz?

Hür sendikacılığı yerleştirecek miyiz?

Grev hakkı önündeki engelleri kıracak mıyız?

Demokrasıyla tüm kurum ve kuralları ile yerleştirmek için, demokratik her yoldan mücadele edecek miyiz?

İşte hedefimiz budur.

Bu hedefi herkes bilsin.

Herkes hesabını buna göre yapsın.

Hepinize sevgiler, saygılar sunuyorum.

Gözlerinizden öpüyorum.

Teşekkür ederim.

KÜÇÜK EMEKÇİ...

Hayat pahalılığını ve Türk halkının içinde bulunduğu sıkıntıları dile getiren 30 bin işçinin, hükümetin ekonomik politikasını protesto ettiği İzmit Mitinginde, yaşitları çocuk parklarında oynayan küçük bir boyacı, Ata Park Meydanının bir köşesinde ekmek parası kazanmakla meşguldü.

TÜRK-İŞ'in ÖZELLEŞTİRMEYE İLİŞKİN POLİTİKASI

★ *T.Haber-İş ve PTTI tarafından düzenlenen "Özelleştirme Semineri"nde, TÜRK-İŞ Genel Başkanlık Danışmanı Kaya Özdemir'in sunduğu tebliğ :*

1980 sonrası "istikrar politikası" çerçevesinde yapılan düzenlemelerle Kamu İktisadi Teşebbüslerinin etkinliği ve ekonomiyi yönlendirme işlevleri sınırlandırılmak istenmiştir. Böylece ekonomideki büyüme ve gelişmeyi gerçekleştirmek amacıyla kurulan KİT'ler, uygulamakta olan ekonomik politika doğrultusunda kendilerine yüklenilen görevi amaç dışı yapma durumunda bırakılmışlardır.

SİYASİ TERCİH NİTELİĞİ

İstikrar politikası, KİT'lerin kârlı ve verimli çalışmalarını, finansman yönünden kendi kendilerine yeterli olmalarını ve ancak kendi finansman kaynakları ölçüsünde yatırım yapmalarını ilke olarak öngörmüştür. İlk aşamada kârlı ve verimli çalışmaları hedeflenen bu kuruluşların, ikinci aşamada hisse satışı ile özelleştirilerek kamu kesiminin faaliyet göstermesine gerek olmayan ekonomik kesimlerden çekilmeleri öngörülmektedir.

Siyasi bir tercih niteliği taşıyan bu görüşe göre, devlet, milletin yaratıcılığını, girişimciliğini, rehberliğini kullanarak yapacağı işler için ortam sağlamalıdır. Dolayısıyla

devlet bizzat yapmıyarak, yapım için gerekli atmosferi sağlayacaktır.

SÜBVANSİYONLARIN KALDIRILMASI

Bu amaç doğrultusunda, daha önce KİT'ler aracılığı ile tüketicilere yapılan sübvansiyonlar kaldırılmış, KİT'lerin ürettikleri mal ve hizmet fiyatlarının, piyasa koşullarına göre belirlenmesi yoluna gidilmiştir. Herkesin kullandığı mal ve hizmetin fiyatını ödeyeceği ilkesinden hareketle kaldırılan sübvansiyonlar, kredi olarak finansman piyasasına tahsis olunmuştur.

Öte yandan, işçi hak ve özgürlüklerine getirilen kısıtlamalar ve kamu kesiminde bağitlanan toplu iş sözleşmelerine siyasal iktidar tarafın-

tırım yapılması, yeni teknolojiler uygulanması gerekmektedir. Ancak bu yolla verimi yükseltmek kısa vadede mümkün olmadığı için ücretleri düşürme yolu seçilmiştir. Konfederasyonumuzun tesbitlerine göre, izlenen bu fiyat ve ücret politikası sonucu, Kamu İktisadi Teşebbüslerinde üretim değeri içindeki işçilik payı 1979 yılında yüzde 23,8 iken bugün yüzde 7'nin altına düşmüştür.

SÖZLEŞMELİ PERSONEL VE ÖZELLEŞTİRME

Diğer yandan KİT mevzuatında yapılan değişikliklerle yönetim kurullarına işçi üyelerin katılmasına imkan veren hükümler kaldırılmış, işçilerin istihdam güvencele-

★ *Kaldırılan sübvansiyonlar, kredi olarak finansman piyasasına tahsis olunurken, üretim içindeki işçilik payı düşürülmüştür.*

dan yapılan müdahaleler sonucu, üretim değeri içinde işçilik payı oldukça düşürülmüştür. KİT'lerde ve genel olarak ekonomide verimi arttırmak için büyük ölçüde ya-

rını yokedecek biçimde sözleşmeli personel çalıştırılması esas alınmıştır. Aslında gayri adil uygulanan sözleşmeli personel statüsünün benimsenmesiyle özelleştirme felse-

fesi arasında çok yakın bir ilişki vardır. Ayrıca Kamu İktisadi Teşebbüslerinde çeşitli nedenlerle boşalan kadrolara atama yapılmamış olup, devamlı şekilde istihdam daraltıcı politikalar izlenmektedir. Bugün kamu kesimi sigortalı sayısı, geçmiş yıllara göre büyük oranda gerilemiştir. Kuşkusuz böyle bir sonucun, KİT'lerin özel sektöre devri açısından büyük önemi bulunmaktadır.

KİT'LER VE EKONOMİK TEMEL YAPI

Yarım asırlık bu dev sanayi kuruluşları satmak, sadece bir ekonomik işletmeyi satmak anlamını taşımaz. Yapılmak istenen şey Türk ekonomisinin temel yapısıyla ilgilidir ve satışa çıkarılan müesseseler, ekonomideki temel yapıyı sarsacak kadar büyük ve önemli işletmelerdir.

Unutmamak gerekir ki, KİT'ler kamu'nun malıdır. Kamuya ait kuruluşları, "vatanımıza devrediyorum" görüntüsü altında özel kesime daha doğrusu büyük sermaye sahiplerine açmak, belki kısa vadede hazineye gelir kazandırmak yönünden faydalı görünebilir. Ama sonuçta kamu kesimi ve halk zarara uğratılmaktadır. Önemli olan, özel kesimin yeni yatırımlar realize ederek ülke kalkınmasına bu yönde katkıda bulunabilmesini sağlamaktır. Oysa yurt kalkınmasında en önemli etkenlerden biri olan yatırımların halde büyük bir kısmı -tüm olumsuz ortama rağmen- kamu sektörüne yapılmaktadır. Buna rağmen düşlenen yapı değişikliğinin öngörüldüğü ekonomik programda, özel kesim yatırımlarının genel yatırım içindeki payının büyük oranda değişmeyeceği açıkça görülmektedir. O halde, bu uygulamayla geniş

halk kitlelerinin değil, bazı sermaye çevrelerinin çıkarı ön plânda gelmektedir.

ÖZELLEŞTİRME ZARURETTEN DOĞMAMIŞTIR

KİT'lerin özelleştirilmesi, yukarıda da değindiğim gibi siyasi bir tercih şeklinde olup; Türkiye'nin ekonomik ve sosyal şartlarının zaruretinden doğmamıştır. Serbest piyasa ekonomisinde özel firmaların, kamu işletmelerinden daha verimli çalıştığını ileri sürmek de mümkün değildir. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün, İmalat Sanayii Anket Sonuçlarından yararlanıp, üretim miktar endekslerine dayanarak yapılan çalışmanın sonuçları da bu doğrultuda değildir. Söz konusu çalışmaya göre verimlilik artışı; 1981 yılı 100 olarak ka-

★ KİT'lerin özelleştirilmesi yerine, özel kesimin yeni yatırımlar realize ederek ülke kalkınmasına katkıda bulunabilmesini sağlamaktır.

bul edilirse, bu miktar, 1985 yılında kamu kesimde 147; özel kesimde 121 olmuştur. Öte yandan KİT'lerin sosyal hedeflerine ulaşmada da büyük ve örnek uygulamaları vardır. Örneğin istihdam yaratmak, gelir dağılımını düzenlemek, gerekli mal ve hizmetleri belirli fiyat, miktar ve kalitede topluma sunmak, çalışanların yönetime katılmasını sağlamak bu hedefler arasında en önemlileridir. KİT'lerin ayrıca ekonomik dolayısıyla ulusal bağımsızlığı gerçekleştirmek bakımından etkin bir işlevi vardır ve bütün bunlar herkesce bilinmektedir.

ÖZELLEŞTİRMENİN GETİRECEKLERİ

Bu geri dönüşü zor olan uygulama daha fazla yaygınlaştırılmadan, ülke şartları gözönünde bulundurularak tekrar değerlendirmeye tabi tutulmazsa, tamamen siyasi istihdam özel amaçlı bir tasarrufu şeklinde nitelendirilecektir. Bu amaçlara ulaşmada herşey mübah mantığından hareket etmek, yarın bu hareketi makul göstermek isteyenlerin de yararına olmayacak, zararı hep birlikte çekilecektir. Öncelikle çalışanlar üzerindeki etkileri arzu edilmeyen bir şekilde gelişecektir. Personel sayısında indirime gidilecek, sosyal huzursuzlukların belli başlı kaynaklarından biri olacaktır. Kısa süreli hizmet akitleri ön plâna gelecek, istihdam gü-

vencesi daha da azalacaktır. Kâr müesseselerinin tabiatı gereği azalan personele fazla mesai belirli düzeyde artacak sağlık yönünden mahzurlar artacaktır. Özelleştirme ve rekabetin sağlanması sonucu iş kazaları düzeyinde artış olacaktır. Sosyal hakları üzerinde rahatça oyun oynanabilecektir. Hatta bazı sektörlerde işçilere karşı tavır alınacak ve belli sendikaların tanınması dahi reddedilebilecektir.

KÜÇÜK İŞLETMELERİN DURUMU

Özelleştirme imalat sana-

yimizi de etkiliyecek ve belki de bazı küçük işyerlerinin kapanmasına yol açacaktır. Halbuki sosyal açıdan gerekli olduğu halde kârlı olmayan KİT'lerin kârlı hizmetlerce karşılanmasını tercih eden bir sistemi sağlamak, ekonomik ve sosyal yapımızı yıpratmadan değiştiren bir anlayışa sahip olmak, gerçekleri daha iyi görmek olacaktır.

SOSYAL DEVLET ANLAYIŞI

Gelir dağılımı bakımından dünyada en dengesiz ülkeler arasında yer aldığımız OECD topluluğunda işsiz en yüksek ülke durumunda olduğumuz dikkate alındığında, KİT'ler aracılığıyla yapılması gereken çok yeni şeyler olduğu görülecektir.

Bugünkü siyasal iktidarın, para, ekonomi ve maliyet hesaplarını ön plânda tutmaktan başka düşünceleri de olmalıdır. "Sosyal devlet" esprisinin günlük yaşantıda egemen kılınması temel hedef olarak benimsenmelidir. Sosyal devlet ve sosyal adalet temelinde biçimlenecek politikaların uygulanmasında KİT'lere önemli görevler düşüğü ortada iken, bu kuruluşları zaafa uğratmak sonra da haraç-mezat satmak ülke insanına ve kamu yararına aykırı davranış olur.

SONUÇ

TÜRK-İŞ, KİT'leri özelleştirme gayretleri yerine, Türk ekonomisinin can damarı olan bu önemli ve dev kuruluşların daha iyi işler hale getirilmesi çalışmalarının destekçisidir. Aksi tutuma ise, ülke ve toplum yararını gözeterek sunduğum gerçekler yönünden karşı çıkmaktadır.

ILO'nun 1987 Konferansı CENEVRE'de başladı

★ **TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ ve Mali Sekreter Çetin GÖÇER'in de katıldığı toplantıya TÜRK-İŞ üyesi bazı sendikaların Genel Başkanları da katılıyor.**

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 73. Dönem Konferansı, ILO Yönetim Kurulu Kararı gereğince 3 Haziran'da başladı. 24 Haziran 1987'de sona ermesi beklenen Konferans, Cenevre'de yapılıyor.

Halen 150 ülkenin üye olduğu ILO'da her ülkenin işçi, işveren ve hükümet kesimleri temsil ediliyor. Bu yıl yapılmakta olan 73. Dönem Konferansına Hükümet kesiminden Birleşmiş Milletler Cenevre Ofisi Nezdinde Türkiye Daimi Temsilcisi **Büyükelçi Ercüment Yavuzalp** (delege) ve İ.Ü. Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi **Prof.Dr. Kemal Oğuzman**'ın (delege) yanısıra delege yardımcıları ve teknik müşavirler de katılıyor. İşveren kesiminden ise TİSK Genel Sekreteri **Kubilay Atasayar** (delege) ile teknik müşavirler katılıyor.

Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz** (delege), Türk-İş Mali Sekreteri **Çetin Göçer**, TES-İŞ Genel Başkanı **Faruk Barut**, Türkiye Maden İşçileri Sendikası Genel Başkanı **Mustafa Orhan**, BASİSEN Genel Başkanı **Metin Tiryakioğlu**, TEKGIDA-İŞ Genel Başkanı **Orhan Balta**, Türk Harb-İş Genel Başkanı **Kenan Durukan** ve TÜRK-İŞ Teknik Danışmanları **Önder Aker** ve **Derviş Albayrak**, Konferans'ta işçi kesimini temsilen Cenevre'de bulunuyor.

TÜRKİYE ILO GÜNDEMİNDE

Türkiye'deki temel sendikal haklar son 6 yıldır çeşitli ILO organlarının gündeminde kalmaya devam ediyor. Nitekim Sendikal Özgürlükler Komitesi ile Sözleşmelerin ve Tavsiye Kararlarının Uygulanması ile ilgili Uzmanlar Komitesi'nin Kasım 1986 ve Mart-Mayıs 1987 toplantılarında Türkiye'deki temel sendikal haklar, özellikle 98 Sayılı Sözleşme açısından (1949'da kabul edilen Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı

Sözleşmesini Türkiye 1952'de kabul etti) görüşülmeye devam edilmişti. Bu Kurullarda egemen olan görüş, 2822 Sayılı Yasanın, Türkiye'nin onaylamış bulunduğu 98 Sayılı ILO sözleşmesindeki temel ilkelere aykırı olduğu biçimindedir. Anılan Komiteler sözkonusu yasanın ILO ilkelerine uygun bir hale getirilebilmesi için tümüyle değiştirilmesi gerektiği görüşünde.

Türkiye'deki temel sendikal haklar konusu 72. Dönem Konferansı Aplikasyon Komitesi gündeminde de yer aldı. Ancak Türk Hükümetinin hemen konferans öncesinde verdiği taahhütler ışığında Türkiye'deki gelişmelerin bir sonraki Konferansa kadar izlenmesine karar verilerek, 98 Sayılı Sözleşme açısından Türkiye'deki durum üzerine tartışma açıldı. Komisyon'un vardığı bu sonuç Konferans Genel Kurulu'na da yansıtılmış ve 73. Dönem Konferansına kadar Türk Hükümetinin verdiği taahhütleri yerine getirmesinin bekle-neceği zabıtlara geçirilmiştir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca 2821 ve 2822 Sayılı Yasalarda yapılması öngörülen son değişiklik önerilerini incelemek üzere Nisan 1987'de ILO'dan bir Teknik Heyet Türk Hükümeti tarafından Türkiye'ye davet edilmişti. Heyet TÜRK-İŞ'i de ziyaret etmiş ve uzun süren bir görüşme yapmıştı. Ziyaret sonunda verdiği raporda Heyet, Bakanlıkça hazırlanan son tekliflerin esasa dönük hiç bir iyileştirme getirmediğini, kural olarak ILO'nun işçi örgütlerinden gelen taleplerle bağlı olmamasına rağmen, 2821 ve 2822 Sayılı Yasaların ILO ilkelerine uygun hale getirilebilmesi için TÜRK-İŞ'in istekleri doğrultusunda değiştirilmesi gerektiğine ILO'nun da katıldığı belirtilmişti. 98 Sayılı Sözleşme açısından Türkiye'deki uygulamanın bu yıl yeniden gündeme gelmesi bekleniyor.

AVRUPA TOPLULUĞU DEMOKRASİ VE TÜRK-İŞ

Başbakan ÖZAL Başkanlığındaki Cumhuriyet Hükümetinin Avrupa Topluluğuna tam üyelik için başvurusu gerçekleştiikten sonra yurt içinde ve yurt dışında yankıları devam ediyor. Yurt içindeki yankıları iki ayrı bölümde ele almak mümkündür. Bunlardan birincisi tam üyeliği muassır medeniyetin bir şartı olarak kabul edip destekleyenler. İkincisi ise Avrupa Topluluğuna üye olmayı bazı değer yargılarından taviz verme şeklinde düşünüp İslam Ülkeleriyle daha sıkı işbirliğini savunanlar. Türk-İş yurdumuzun en çok üyeye sahip en büyük işçi kuruluşu olarak Türkiye'nin Avrupa Topluluğuna tam üyeliği için kayıtsız şartsız destek veren milli kuruluşlarımızın başında gelmektedir. Türk-İş topluluğu Avrupa Topluluğuna tam üye olmayı sancısı çekilen demokratikleşmenin, sivilleşmenin ve demokrasiye tam işlerlik kazandırmanın bir gereği olarak görmektedir.

Türk-İş Yöneticileri ve Türk-İş'e inananlar, insan haklarına değer veren en iyi idare sistemi demokrasiyi Avrupa Topluluğunun vazgeçilmezlik şartı olarak kabul ettiklerini bilmektedirler. Gene Türk-İş Yöneticileri hür sendikacılık hareketinin, en yüce değer olan emeği savunup hakkını almasında demokrasiden başka çıkar yol olmadığını çok iyi değerlendirmektedirler. Avrupa Topluluğuna Türkiye'nin üye olması eksiksiz bir demokrasinin ve hür sendikacılık kurallarının ülkede tam uygulanmasıyla doğrudan ilgilidir. Demokrasiyi ferdin hak ve özgürlüklerine saygı gösterecek bir biçimde benimsemeyen bir ülkenin Avrupa Topluluğuna kabulü beklenemez. Avrupa Topluluğu bu topluluğu oluşturan ülkelerdeki demokratik şartların yeni üye olacak ülkelerde de aynen uygulanmasını topluluğun ortaklık mukavelesinde açıkça belirtmişlerdir. Böyle olunca ÖZAL Hükümetinin Avrupa Topluluğuna başvurusunu demokrasinin önündeki engellerin aşılması hak ve özgürlüklerdeki kısıtlamaların kaldırılması yolunda atılmış önemli bir adım olarak kabul etmek gerekir. Eğer bu başvuruyu bugünkü görünüşleri itibarıyla işçilere karşı tutumları açıkça belli olan iktidar partisi mensupları göstermelik olsun diye yapmadılar ise, yakın bir gelecekte Türkiye'de önemli bazı değişikliklerin yapılabileceğini ummak, beklemek hayalcilik sayılmamalıdır.

Türkiye'de siyasi yasaklı, hem de suçu ve cezası olmayan siyasi yasaklıların bulunduğu ve bu siyasi yasakların kaldırılması için Anayasa'da değişiklik yapma yoluna gidildiği bilinmektedir. Türkiye'de referandumla istikrar-sız bir dönem başlatılmamalıdır. Halk oylaması sık sık baş-

vurulan ve neticesi itibarıyla sağlıklı olduğu bilinen bir yöntem değildir. Halk oylaması batı ülkelerinde olduğu gibi, çok önemli ve hayati sayılabilecek noktalarda yapılmalıdır. Halka usanç vermek, halkı bıktırmak, sandığa ilgiyi azaltır. Oysa demokrasi ve demokratik haklar sandıktan geçer. Sandıksız bir demokrasi asla söz konusu değildir. Halkın kendi kendisini yönetecekleri seçmesi ve bu seçimde iktidar ve muhalefette olanları veya olacakları belirlemesi kaçınılmazdır. Demokrasi, eleştiri hakkının mutlak bulunduğu bir rejimdir. Bu hak olmadıkça, bu hakkı kullananlar bulunmadıkça, demokrasiden söz edilemez. Çağdaş olmak, batılı olmak, Atatürk'çü olmak, muassır medeniyet seviyesini düşünmekle başlar. Oysa Avrupa Topluluğuna üye olmayı istemeyen bağnazlar, dar görüşlüler ve kısır düşünceliler, hala ülkemizde mevcuttur. Bazı siyaset adamlarımızla, bazı işçi kuruluşlarının Avrupa Topluluğuna üyelik için sudan bahaneler buldukları, konuyu istismar ettikleri, milli ve manevi değerlerimizi yitireceğimiz gibi bir vaveyla ile soruna yaklaştıkları üzüntüyle görülmektedir. Allah'tan, bu siyaset adamları meclis dışındadırlar. Temsil güçleri yotur. İşçi kuruluşları ise, yeterince güç birikimini elde etmede başarı sağlayamamışlardır. Temsil oranları son derece sınırlı kuruluşlardır. Bu kuruluşlarla Türk-İş'i mukayese etmek, asla mümkün değildir.

Türk-İş, kurulduğu 1952 yılından günümüze kadar, Türk işçisini temsil eden en büyük işçi kuruluşudur. Türk-İş'in Avrupa Topluluğuna üyelik konusunu fanatik olarak almadığı, konuya duygusal yaklaşmadığı açıkça görülmektedir. Türk-İş sorunu bir bütün olarak ele almakta, Türk milleti için değişmez bir yaşama biçimi olan demokrasi açısından değerlendirmekte, yurt dışındaki işçilerimizin meselelerini düşünerek konuya yaklaşmakta ve özetle objektif davranmaktadır. Türkiye'nin bu konuda zamana ihtiyacı bulunduğu tartışma götürmez. İspanya ve Portekiz'le Yunanistan'ın bile, belli bir bekleme süresinden sonra topluluğa üye olarak kabul edildikleri bilindiğine göre, sonuç almak için cesaretle atılan bu adımı desteklemek ve Avrupa Topluluğuna üyelik için zamanı çabuklaştıracak çareleri düşünmek gerekir. Bu çarelerin başında, demokrasi denilen sihirli sözcük geliyor. Yasakları, kısıtlamaları kaldırarak, hür sendikacılık hareketine işlerlik kazandırarak, serbest toplu pazarlık hakkını kullanma imkanını Türk işçilerine tanıyarak ve etkin bir baskı gücü olan grev hakkını mevzuatta gerçekleştirerek, Avrupa Topluluğuna tam üye olabiliriz. Avrupa Topluluğuna üyelik çağdaşlığın gereğidir. Çağdaş düşüncüyü içine sindiremeyenler, bağnazlıktan kurtulamayanlar, Avrupa Topluluğuna karşı çıkarlar.

Türkiye'nin Avrupa Topluluğuna tam üyeliği, dünya barışına çok büyük katkı sağlayacaktır. Müslümanlarla Hristiyanları barış içinde, yan yana getirebilecek en önemli kuruluş ise, kanımızca Avrupa Topluluğudur.

ASGARI ÜCRET KOMİSYONU TOPLANDI

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri MÜSTAFİ BAŞOĞLU;

“ASGARI ÜCRET SEFALET ÜCRETİ OLMAKTAN KURTARILMALIDIR”

Asgari Ücret Komisyonu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mükerrerem TAŞÇIOĞLU'nun çağrısı üzerine, 25 Mayıs 1987 Pazartesi günü toplandı.

Bakanlık Salonunda ilk toplantısını yapan komisyonda, Hükümet adına Çalışma Bakanı Mükerrerem TAŞÇIOĞLU, İşçi kesimi adına TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Mustafa BAŞOĞLU ve İşveren kesimi adına da TİSK Yönetim Kurulu Üyesi Nihat YÜKSEL görüşlerini açıkladılar.

BAKANIN KONUŞMASI

Toplantıyı bir konuşmayla açan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mükerrerem TAŞÇIOĞLU, yeni asgari ücretin belirlenmesinde elden geldiğince “verici olmaya” gayret sarfedeceklerini belirterek şunları söyledi:

“Azami 2 yılda bir tesbit edilen Asgari Ücretin, değişen ekonomik şartlar ve işçi kesiminden gelen talepler üzerine, 6 ay önce yeniden belirlenmesine karar verilmiştir.

Hükümet olarak ön fikrimiz yok. Konuları üçlü pazarlık konusu halinde enine-boyuna görüşerek ve hayırlısı neyse, ihtiyaçlar doğrultusunda, ne yapılacaksa herkesi memnun etmeye çalışacağız. Daha önce hükümet kesimi olarak bir teklif hazırlamıştık, ancak işçi ve işveren kesimlerinin karşı çıkması üzerine, teklifimizi geri aldık. Bu durumu yeniden tartışmak istemiyoruz.

Toplantının gün olarak ne kadar süreceğini bilmek mümkün değildir. Gönül arzu eder ki, bir an önce ve herke-

si memnun eder şekilde sona ersin. Elimizden geldiğince verici olacağız düşüncesi içerisindeyiz.”

BAŞOĞLU'NUN KONUŞMASI

TÜRK-İŞ'in görüşlerini ise, Genel Eğitim Sekreteri Mustafa BAŞOĞLU açıklarken, “İçinde bulunduğumuz şartlara göre, alım gücü kalmamış olan işçileri, asgari ücretle yaşama savaşı veren işçileri ferahlatacak düzeyde bir asgari ücret tesbit etmek zorundayız.” dedi.

Asgari ücretin ülke çapında ve milli düzeyde belirlenmesi gerektiğine de işaret eden BAŞOĞLU, şöyle konuştu:

“Besin içi ve besin dışı hesaplama işi tek değil, bir aile olarak dikkate alınmalı, sanayi kesimi için belirlenecek asgari ücret, tarım kesiminde de uygulanmalıdır.

Belirlenecek olan asgari ücret işçiye net olarak ödenmeli, imkanların en iyisi göz-tilerek hesaplanacak olan yeni asgari ücret, sefalet ücreti olmaktan kurtarılabilir bir düzeyde çıkarılmalıdır.

Giderek çalışanların ve işçilerin aleyhine gelişen, milli gelir dağılımındaki bozuk uygulamayı, çalışanlar lehine düzeltmeliyiz. Asgari ücret bir ailenin giyecek, yiyecek, aydınlatma, barınma, ısınma ve buna benzer zaruri ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde olmalıdır.

Asgari ücret komisyonu, bir formaliteyi tamamlama düşüncesi yerine hitap edeceği kitle için sosyal ve ekonomik yönden ihtiyaca cevap verebilecek bir karara varma duygusuyla hareket etmelidir.

Asgari ücret, ilânından hemen sonra yetersizliği tartışma konusu yapılmayacak düzeyde ve kontrol altına alınmayan enflasyona uzun süre dayanabilecek nitelikte tesbit edilmelidir.”

TİSK'İN GÖRÜŞÜ

TİSK adına konuşan Yönetim Kurulu Üyesi Nihat YÜKSEL, çalışan kesimin emeğinin karşılığını almasından yana olduklarını belirtirken, yeni asgari ücretin tesbitinde bu düşünceye uygun, gerçekçi bir değerlendirme yapılmasını istedi.

Nihat YÜKSEL, daha sonra asgari ücretin tesbiti sırasında, büyüyen işsizliğin, AT'ye tam üyelik konusunun ve ihracat politikamızın gözönünde bulundurulması gerektiğine işaret etti.

TİSK Yönetim Kurulu

Üyesi Nihat YÜKSEL daha sonra şunları söyledi:

“Toplu iş sözleşmesi düzenine tabi işyerlerinde esasen asgari ücretle çalışma sözkonusu değildir. Bağıtlanan toplu iş sözleşmeleri ile sistem gereği işçilere mutlaka asgari ücretin üzerinde ödeme yapılmaktadır. Ancak asgari ücretin genel ücret politikasının temelini teşkil ettiği de unutulmamalıdır.

Asgari ücret bir pazarlık

ücreti değildir, tesbitin kesinlikle bilimsel esaslara ve objektif verilere dayandırılması gerekir.

Asgari ücret tesbit edilirken işyerleri tarafından yapılan yan ödemeler ve sosyal yardımlar da değerlendirilmeye tabi tutulmalıdır.

Hernekadar mevzuat gereği bu Komisyonun görevleri arasında sayılmamakla beraber, asgari ücretten vergi kesilmemesini sağlayacak ya-

sal düzenlemenin yapılması yönündeki görüşümüzü bir kere daha belirtmek isteriz.”

Dergimiz baskıya girdiği sırada devam eden görüşmelerin Haziran ayı içerisinde sonuçlanması ve yeni asgari ücretin belirlenmesi bekleniyor.

KOMİSYONA KATILANLAR

HÜKÜMET TEMSİLCİLERİ

Orhan BAŞHEKİM (Çalışma Genel Müdürü)
Fahrettin KARADENİZ (İşçi Sağlığı Daire Bşk.)
Rahmi ULU (DİE Ekonomik İst.D.Bşk.)
Atilla DÜYGAN (Hazine ve Dış Tic. Müst. Ekonomik Araş. ve Değ. Gn. Md. Hazine ve Dış Tic. Uzmanı)
Burhan AKDEMİR (DPT Sosyal Planlama Bşk. Ücretler ve Gelirler D.Bşk. Uzmanı)

İŞÇİ TEMSİLCİLERİ

Mustafa BAŞOĞLU (Türk-İş Genel Eğt. Sekr.)
Faruk BARUT (Tes-İş Sendikası Gn. Bşk.)
Bayram MERAL (Yol-İş Sendikası Gn. Bşk.)
Ahmet KURT (Likat-İş Sendikası Gn.Bşk.)
Zeynel IRMAK (Tarım-İş Sendikası Gn. Bşk.)

İŞVEREN TEMSİLCİLERİ

Nihat YÜKSEL (TİSK Yönetim Kurulu Üyesi)
Abdurrahman NANTU (MESS Ankara Bölge Temsilciler Kurulu Bşk.)
İlhan GÖÇER (TİSK Genel Sekreter Yrd.)
Ercüment RONA (Tekstil San. İşverenleri Sendikası)
Kamuran Can (Kimya San. İşverenleri Sendikası)

İŞVERENLERİN SSK PRİM BORÇLARI VE ÖDEMEYİ GECİKTİRENLERE SÜPER PRİM

H.Avni YAZICI
TÜRK-İŞ Sosyal Güvenlik Uzmanı

Basınımızda "Borçlu işverene af" olarak tanımlanan 277 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa üç geçici madde eklenmiştir.

1986 ve daha önceki yıllarda,

a) Aylık sigorta prim bildirgelerine göre tahakkuk eden prim, gecikme zammı ve faiz borcu bulunan işverenlerin, prim borcunun aslını bir yıl içinde ödemeleri halinde, ödeme tarihine kadar tahakkuk eden gecikme zammı ve faiz borçlarının bu tarihten itibaren 2 yıl süre ile ertelenmesi,

b) Yapılmış ölçümlere istinaden, tahakkuk ve tebliğ edilmiş prim, gecikme zammı ve faiz borcu bulunan işverenler, prim borcunun aslını bir yıl içinde ödemeleri halinde, bu primlere ait gecikme zammı ve faiz borcunun silinmek suretiyle terkin,

c) İhtilafı sigorta prim borcunun aslını, ihtilafı sürdürmeden 1 yıl içinde ödeyen işverenlerin de bu haklardan yararlandırılmaları,

d) Aynı döneme ait olup, bilahare tebliğ olunan borçlar için de aynı işlemlerin yapılması, ihtilaf çıkaran ve ihtilafı yürüten işverenler hakkında ise kararnamenin uygulanmaması,

e) Kısmen ödeme halinde, borcun ödenmeyen kısmı

için gecikme zammı ve faiz uygulanması, hükmü getirilmiştir.

PRİM ALACAKLARI

Kurumun son iki yıldaki prim tahakkuk ve tahsilat durumunu incelediğimizde ise şöyle bir tablo çıkmaktadır:

Yıllar	Borç Kamu sektörü (1000)	Borç Özel Sektör (1000)	Toplam (1000)
1985	73.380.072	35.875.607	109.255.680
1986	51.500.000	129.500.000	181.000.000

Tahsili gereken bu prim alacaklarının, 1985 yılında 52.255.761.837,29 TL.'lik,

1986 yılında 64 milyarlık kısmının kanuni takibe verildiğini,

Yine kanuni takibe verilen bu prim alacakları için, kanuni takibe intikal ettirildikleri tarihe kadar,

1985 yılında, 23.500 milyon,

1986 yılında, 39.000 milyon,

gecikme zammı ve faiz tahakkuk ettirildiğini görmekteyiz.

PRİM TAHAKKUKLARI VE ÖLÇÜMLEME

Kurumun net işveren prim tahakkukları ise,

1985 yılında 532 milyar 2 milyon TL.

1986 yılında 710 milyar (tahmini) TL.'dir.

Ölçümlemenin kurumun genel prim tahakkuku içindeki oranı yüzde 1'in altındadır. Yani ölçümleme hiçbir suretle kurumun ek gelir kaynağı değildir. İşverenlerce düzenlenerek en geç ertesi ayın sonuna kadar kuruma verilmesi gereken aylık sigorta primleri bildirgelerinin zamanında temini ve tahakkuk eden sigorta primlerinin tahsili amacıyla düşünülmüş yasal bir uygulamadır. Bugüne kadar karşılaşılan bazı uygulamalardaki noksanlıklar 2167 ve 3279 sayılı kanunlar ve idari tasarruflarla değiştirilmiş, işlemler basitleştirilmiş, şikayetler asgariye indirilmiştir. Ölçümleme vergi usul kanunundaki re'sen takdir müessesesine benzer bir

uygulamadır.

Ölçümlemenin yapıldığı halleri;

a) Aylık sigorta primleri bildirgelerinin usulüne uygun düzenlenmemesi,

b) Aylık sigorta primleri bildirgelerinin vaktinde kuruma verilmemesi,

c) İşverenin tuttuğu muhasebe defter, kayıt ve belgelerin kuruma verilen aylık sigorta primleri bildirgelerinde yazılı olanları doğrulayıcı nitelikte görülmemesi,

d) İşverenin muhasebe defter, kayıt ve belgelerinin vaki talep üzerine kuruma ibraz edilememesi, şeklinde ifade edebiliriz.

Yine, her türlü inşaat, tamirat, tadilat, tesisat ve benzeri işleri yapan işverenlerin prim belgelerinde kayıtlı kazanç tutarı kurumca hesapla-

nacak kazançlar toplamının yüzde 70'inden az olduğu takdirde işveren ve varsa araçılara ait kayıtlara bakılmaksızın kurum, sigorta işlemleri yönetmeliğinde belirtilen usul ve esaslar dahilinde kazançlar toplamını belirlemekte ve bu kazançlara göre prim tahakkuku yapmaktadır. Bu fıkra uygulaması ihtilaflara neden

olarak gösterilmek istenmekte ise de; kurumun prim tahakkukunu müsbet yönde etkileyen ve işverenleri, çalışanları kuruma bildirmeye zorlayan bir fıkra olarak görülmektedir. Yasal değişikliklerin ötesinde idari tasarruflarla, işveren şikayetlerinin asgari seviyeye indirilmesi mümkündür.

PRİM TAHSİLATI İLE İLGİLİ YASAL VE İDARİ DÜZENLEMELER VE NETİCELERİ

Kurum, prim tahsilat oranını yükseltebilmek için bir takım idari tedbirlere başvurmuş ve borçlarını ödemeleri hususunda işverenlere gerekli kolaylığı göstermiştir. Örneğin bazı işveren borçlarının taksitle tahsili gibi.

Ayrıca, 1803 sayılı "Cumhuriyetin 50 Yılı Nedeniyle Bazı Suç ve Cezaların Affı Hakkındaki Kanun",

2974 sayılı "Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Borçlarının Tahkimi Hakkında Kanun" ile "506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesine Dair 3203 Sayılı Kanun" bu yöndeki yasal düzenlemelere,

Yine Başbakanlığın 12.6.1980 tarihli, 980/39 sayılı, 2.7.1981 tarihli, 1981/47 sayılı ve 26.4.1983 tarihli, 1983/42 sayılı genelgeleri bu husustaki idari düzenlemelere, örnek gösterilebilir.

2974 sayılı kanuna göre, kamu sektörünün 31.12.1983 tarihi itibarıyla vaki 55 milyarlık borcuna karşılık yıllık yüzde 30 faizle tahvil hazine alınmış ve bu borç itfa edilmiştir. Ancak, tahvillerin süresinde tahsil edilip edilmediği hususu bilinmemektedir. Bu teşviklere rağmen, 1984 yılındaki muaccel prim alacağı 72 milyar 352 milyon 425 bin 523,31 liraya yükselmiş ve bu rakamlar yukarıda açıklandığı üzere 1985 ve 1986 da da artış göstermiştir.

O halde, işverenleri sosyal sigorta mükellefiyetlerini za-

manında yerine getirmeleri hususunda teşvik etmek ve bu alışkanlığı yerleştirici tedbirleri almak mutlak surette gereklidir.

HAKSIZLIKLARA PRİM

Sosyal Sigortalar Kurumu yasal görevlerini yerine getirebilmek için işçi ve işverenlerden prim tahsil etmektedir. Kurumun muaccel prim alacakları bu tahsilatı zamanında yapamamasından ileri gelmektedir. Yani işverenler kendilerinin ödemesi gereken primlerden ayrı olarak işçilerin ücretlerinden kestikleri primleri de kuruma zamanında yatırmamakta ve ucuz kredi şeklinde bu parayı kullanmaktadırlar.

Bu kararname ile bu haksızlığa prim verilmektedir. Şöyle ki:

1) 1986 yılı sonu itibarıyla 181 milyara yaklaşan muaccel prim alacağını işverenler kararnamenin çıktığı tarihten itibaren 1 yıl kullanacak ve isterlerse sürenin son günü kuruma yatıracaklar ve fakat gecikme zammı ve faiz borçları 2 yıl süre ile ertelenmiş olacaktır. Yetkililerden sormak isteriz, bu uygulama tahsilatı menfi yönden etkilemeyecek midir?

2) Gecikme zammı ve faizler, alacaklar kanuni takibe verilirken ve bir de tahsilat anında hesaplanmaktadır. Bu hesaplanma icraya intikal ta-

rihine kadarki süreleri kapsamaktadır. Yani 1986 yılı hesaplarındaki 39 milyar gecikme zammı ve faiz, icraya intikal tarihleri itibarıyla hesaplanmış miktarlardır. Bu miktarın 1988 yılı Mayıs ayına kadar 75 milyarı bulması mümkündür.

Yine bu 39 milyar, kanuni takibe verilen 64 milyarlık prim alacağına aittir. Kanuni takibe verilmeyen 117 milyarlık prim alacağının gecikme zammı ve faizi dikkate alındığında bu miktarın en azından 150 milyarı bulması mümkündür.

Bu meblağ işverenlere 2 yıl süre ile açılmış bir kredi değil midir?

3) Ölçümlenmelere ait gecikme zammı ve faizlerin affı, kanuni görevlerini yerine getirmeyenleri teşvik eden bir uygulama olmayacak mıdır?

4) Başbakanlığın muhtelif emirlerine rağmen, bazı kamu kurum ve kuruluşları ve belediyelerin prim borçlarını kuruma zamanında ödemeleri nedeniyle, 506 sayılı kanunun, 3203 sayılı 2 nci maddesi ile değişik 80 nci maddesi gereğince, müşterek ve müteselsil sorumluluk yönünden ne gibi işlemler yürütülmüştür?

SONUÇ

Bu soruların cevabını beklerken, bu şekildeki tek taraflı düzenlemelerin faydadan çok zarar doğuracağını, kurum işlemlerinde etkinlik ve verimlilik yerine kanuni yükümlülüklerini yerine getirmeyen işverenlere muayyen zamanlarda verilen tavizlerden ileri gitmeyecek uygulamalara yöneldiğini ifade etmek isteriz.

Yani bu düzenlemeler yenilikçi ve işbiricisi değil, tekrarıcı ve faydasız çabalar olarak iz bırakacaktır.

Namık Tan TÜRK-İŞ Araştırma Uzmanı

Gelir dağılımı bütün toplumları yakından ilgilendiren temel bir konudur. Ülkemizde gelir dağılımı konusunda yeterli bilgi olmamakla beraber, sosyal adalet ilkeleri ile bağdaşmayan bir sonuç çıkmaktadır.

Son onüç yıldır gelir dağılımı konusunda resmi bir çalışma yapılmamaktadır. Bu konudaki özel çalışmaların sonuçlarına baktığımızda, gelir dağılımının gün geçtikçe çalışanlar aleyhine geliştiği, milli gelirin büyük bölümünü faiz-kira-rant geliri gelde eden üçlünün aldığı görülmektedir.

Planlı döneme ait genel bir değerlendirme yapıldığında bu konudaki gelişmeler şu şekilde özetlenebilir:

Serbest toplu pazarlığın başladığı yıl olan 1963'te işçiler ve memurlar milli gelirden yüzde 22 oranında bir pay alıyordu. 1963 sonrası bu pay, toplu pazarlığın etkisiyle büyük bir gelişme göstermiş ve 1977 yılında işçiler ve memurların milli gelirden aldıkları pay yüzde 37'ye yükselmiştir.

Ancak bu tablo, giderek değişmeye yüz tutarak, 80'li yıllardaki gelişmeler şöyle olmuştur. Ücret ve maaşlıların GSMH'dan aldıkları pay, 1979 sonrası azalma eğilimine girmiş ve 1986 yılında yüz-

de 19'a kadar düşmüştür. Buna karşın, faiz-kira-kâr üçlüsünün payı ise, yüzde 62'nin üzerine çıkarken, tarımın payı da yüzde 18'e kadar inmiştir.

Bu rakamları doğrulayan araştırmaların sayısı giderek artmaktadır. TÜSİAD tarafından yapılan bir başka araştırma da, Türkiye'de adil bir gelir dağılımının olmadığına dair sonuçlar tablo halinde basında yayınlanmıştır. Buna göre, en alt yüzde 20'lik gelir grubunun toplam gelirden aldığı pay yüzde 3.9'da kalırken, üstteki yüzde 20'lik gelir grubunun aldığı pay, daha doğrusu aslan payı, yüzde 55.9'a yükselmiştir.

Sonuç olarak şunu söylemek mümkündür:

Son yıllarda uygulanan ekonomik politika, gelir dağılımını çalışanlar aleyhine daha da bozmaktadır. 1980-1986 döneminde reel ücretler gerilemiş, işsizlik yaygınlaşmış, toplum geleceğe güvenle bakamaz duruma getirilmiştir. Yatırım alanında durgun bir döneme girilmiş, özellikle kredi faizleri, yatırımları caydıran bir yapıya dönüşmüştür. Bu yaklaşımla, gelir dağılımı konusunda iyileşme beklemek mümkün değildir.

Bilinmelidir ki, çalışanlar açısından gelir dağılımını iyi-

leştiren iki önemli yol vardır ve şunlardır:

1 — Serbest toplu pazarlığın tüm kurum ve kurallarıyla sağlıklı olarak işletilmesi. Bugün, sendikaların en önemli görev alanı olan serbest toplu pazarlık bir baskı ile karşı karşıyadır. Hükümetin uzlaştırıcı ve tarafsız olma ilkesi işlemez duruma gelmiştir. Hükümet, aldığı kararlara dayanarak kurdurduğu işveren sendikaları ile adeta sendikaların karşısına dikilmiş ve taraf olmuştur.

Unutmamak gerekir ki, demokrasinin çekirdeğini oluşturan sendikalar, gerçek anlamda işlemez ve baskı altında tutulursa, bundan hem demokrasi zarar görür, hem de çalışanların alım gücü azalacağından, dolayısıyla milli gelirden aldıkları pay giderek azalır.

2 — Çalışanlar yönünden, gelir dağılımını etkileyen bir başka sistem de vergi konusudur. Vergi gelirlerine baktığımızda, bu kaynağın büyük bir bölümü çalışanlar tarafından karşılanmaktadır. Adaletsiz olan tablonun değişmesi için, başta asgari ücretin vergi dışı kalmasını ve herkesin kazancı nisbetinde vergilendirilmesini gerçekleştirmek, hükümetlerin asli görevleri olmalıdır.

EKONOMİK SORUNLAR:

Uygulanan ekonomik politikanın çalışma hayatına ve çalışanlara yansımaları aşağıda değinileceği üzere olumsuzdur. Hatırlanacağı gibi, TÜRK-İŞ ile Hükümet arasında geçmişte düzenlenen toplantılarda bu olumsuzluklara işaret edilmiş ve sorunların ivedilikle çözümlenmesi istenilmiştir.

Üzülerek belirtilmelidir ki, geçen süre içinde sorunların çözümünü yolunda gayret gösterilmesi bir yana, ekonomik gelişmeler, sosyal yapı ve çalışma hayatını ilgilendiren alandaki değişimler, çalışanların ekonomik ve sosyal sorunlarının giderek büyüdüğünü ortaya koymaktadır. Türkiye son yedi yıldır ağır geçim şartları altında ezildiği bir dönemi yaşamaya devam etmektedir.

Çalışanlar, zaten dengesiz ve adaletsiz olan gelir dağılımı daha da bozularak sermaye birikiminin başlıca kaynağı haline getirilmiştir. Gelir dağılımında son yıllarda meydana gelen gelişmelerin değerlendirildiği bilimsel bir çalışmanın sonuçları bunu doğrulamaktadır. Buna göre; ücret gelirlerinin milli gelirden aldığı pay 1979 yılında yüzde 32,9 iken, geçtiğimiz yılda yüzde 19,5 düzeyine inmiştir. Gelir dağılımının, izlenen ekonomik politika sonucu daha adaletsiz olduğu, bu alanda yapılan başka bir araştırma da ortaya çıkmıştır. Ülkemizde hanelerin en yoksul yüzde 20'sinin milli gelirden aldığı pay yüzde 2,6 iken, hanelerin en zengin beşte birinin payı yüzde 55,9'dur. Böylece Türkiye, dünyada gelir dağılımı en bozuk olan ülkelerin başında yer almaktadır.

Bugünkü ekonomik koşullarda ücretler sağlıklı bir yaşama standardını karşılamaktan uzaktır. Yılbaşlarında deklare edilen enflasyon oranına göre tesbit edilen ücret zamlarının, yıl sonunda gerçekleşen fiyat artışlarının gerisinde kalması sonucu, çalışanların satın alma güçlerinde önemli kayıplar olmuştur. Özellikle 1983 sonrasında bu yoksullaşma daha belirgin olmuştur. Konfederasyonumuz tesbitlerine göre; 1983 yılı baz alındığında, gelir vergisinde yapılan indirime rağmen işçinin eline geçen ücreti yüzde 23,6 oranında

gerilemiş, vergi iadesi de kapsama alındığında gerileme yüzde 19,2 olmuştur.

Böylece, aslında ülkedeki vergi yükünün ücretli lehine adaletli ve dengeli dağılımını sağlamaya yönelik olması gereken Gelir Vergisi oranındaki indirimler ile, Katma Değer Vergisinin yerleşmesine yönelik olarak uygulanan "vergi iadesi", izlenen politika gereği ücret zammı içindedegerlendirilerek işgücünün ucuzlatılması amacını gerçekleştirme doğrultusunda kulanılmaktadır.

İzlenen bu politika sonucu üretim değeri içinde işçilik payı bugün yüzde 7 düzeyine düşmüştür. Buna karşılık, özellikle kamu kesimi tarafından üretilen mal ve hizmetlerin fiyatı ile genelde enflasyonda kabul edilebilir, makul bir düzeye ulaşmak mümkün olamamıştır. Bu şartlarda "işçi ücretlerindeki artışlardan Türkiye'de enflasyon kontrol edilemez noktalara gelmiştir" görüşü iflas etmiştir. Belirtmek gerekir ki, enflasyonla mücadele gereğini ileri sürerek ücretleri kısmanın tutarlı ve savunulur bir politika olmadığı ve bu yılla enflasyonun önlenemeyeceği ortaya çıkmıştır.

Çalışma hayatının diğer alanlarında olduğu gibi asgari ücrette de sorun bulunmaktadır. TÜRK-İŞ'e göre Asgari Ücret, işçi ve ailesinin günün ekonomik ve sosyal şartlarına göre insanca yaşamasını mümkün kılacak, insanlık onuruyla bağdaşacak bir ücrettir. Yürürlükteki asgari ücretin bunu sağlayacak ölçülerin uzağında olduğu kabul edilmektedir. Bu bakımdan, yeni asgari ücretin Türk-İŞ'in savunduğu ilkeler çerçevesinde belirlenmesi atılması gereken ilk adım olmalıdır.

İşçilerin karşısındaki diğer bir ekonomik baskı aracı işsizliktir. İşsizliğin doğurduğu ekonomik baskı dayanılabilir ve katlanılabilir nitelikte değildir. İşsizliğin sosyal yapıya yarattığı yıpranma, günlük yaşamımızın ayrılmaz bir parçası olmuştur. İşsizlik, ulaştığı boyut ile ülkemizin sosyal ve ekonomik gün-

deminde çözüm bekleyen en önemli sorunların başında gelmektedir.

Ekonomik gelişmenin istenen düzeyde olmadığı, yatırımların gerilediği ortama bağlı olarak belirgin bir artış gösteren işsizlik sonucu, çalışmak isteyen her beş kişiden birinin işsiz olduğu bir durumdayız. Bu oranla OECD topluluğunda işsiz en yüksek ve en çaresiz ülke durumundayız. Bu bakımdan ekonomik kalkınma plan ve programlarının iki temel önceliği, "fakirliğin ortadan kaldırılması" ve "iş imkanları yaratma" olmalıdır.

Bu alanda vurgulamak gerekir ki; işsizliğin nedeni zaten düşük olan ücretler değildir. Arz-talebin oralarda buluşabildiği gerekçesiyle daha düşük seviyede ücretle işçi çalıştırmayı düşünmek -hangi nedenle olursa olsun- işçiyi köle olarak gören zihniyetin bir uzantısıdır. Sosyal adalet anlayışıyla bağdaşmayan bir düşüncedir.

Çalışanların içinde buldukları ekonomik sorunlar sadece işsizlik, ücret ve sosyal hakların kısıtlanması, gelir dağılımının daha da bozulması ve benzerleriyle son bulmamaktadır. Bir anlamda uygulanmakta olan politika işçi hak ve özgürlüklerinin sınırlandırılması temelinde başarı kazanmaya yönelik bir görüntü içerisindedir. Yasal kısıtlamalar sürerken, siyasal iktidarın müdahaleci tutumu tendini kamu işveren sendikaları aracılığı ile göstermektedir. Bilindiği gibi TÜRK-İŞ kamu işveren sendikalarının kurulması girişimini "olumsuz" bir gelişme olarak nitelemiş, çalışma hayatında tarafsız hatta sosyal devlet olmanın bir gereği olarak çalışanların yanında yer alması gereken Devletin, bir işveren sendikası ile çalışanların karşısında taraf olmasını Hükümetlerden beklenen bir yaklaşım olmaması gerçeğine işaret etmiştir.

Belirtmek gerekir ki, işçilerin yaşama ve çalışma koşullarını iyileştirmede en etkin araçların başında gelen toplu pazarlık alanında yaşanan çıkmazların temelinde bu anlayış yatmaktadır.

ASGARİ ÜCRET TESPİT KOMİSYONU'NUN ÇALIŞMALARI SÜRÜYOR...

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Mustafa BAŞOĞLU:

“Asgari ücreti sefalet ücreti halinden çıkartmak, başlıca hedefimizdir.”

Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nda işçi kesimini temsil eden TÜRK-İŞ, asgari ücretin gerçekçi, günün şartlarına uygun ve adil bir ücret olabilmesi için gerekli tüm çalışmalarını tamamlayarak önerilerini Komisyona sundu.

Yurdun çeşitli yörelerinde perakende mal satış fiyatlarını belirleyerek, geniş bir araştırma yapan TÜRK-İŞ'in asgari ücretin belirlenmesinde 4 Ana İlke olarak kabul ettiği görüşleri doğrultusunda hazırladığı öneriler arasında, sanayi ve tarım kesiminde uygulanan farklı ücret politikasının değiştirilmesini ve asgari ücretin tek tip uygulanması da yer alıyor.

Dergimiz baskıya girdiği ve Komisyon çalışmalarının sürdüğü sırada, TÜRK-İŞ Dergisine konuyla ilgili bir açıklama yapan TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri ve Asgari Ücret Komisyonu işçi temsilcisi **Mustafa Başoğlu**, TÜRK-İŞ ilkelerinin haklılığının özellikle Hükümet tarafından kabul edilmesi halinde, asgari ücretin günün

şartlarına uygun, işçiyi mağdur etmeyecek, adil bir ücret olacağını belirterek, özetle şunları söyledi:

“Bugüne kadar yapılan toplantılarda halen asgari ücreti belirleme aşamasına ulaşamadı. Ancak Komisyon çalışmalarının Haziran ayı içerisinde sonuçlandırıl-

rak, asgari ücretin Temmuz ayından itibaren yürürlüğe girmesine gayret gösteriliyor.

TÜRK-İŞ olarak, yeni asgari ücretin ilkelerimiz doğrultusunda belirlenerek, günün şartlarına uygun düzeyde ücret olacağını umdediyoruz.”

TÜRK-İŞ'İN SAVUNDUĞU İLKELER

- 1- Asgari ücret ülke çapında milli seviyede belirlenmelidir.
- 2- Yapılacak besin içi ve besin dışı hesaplamada işçi bir aile olarak dikkate alınmalıdır.
- 3- Sanayi kesimi için belirlenecek olan ücret tarım kesiminde de uygulanmalıdır.
- 4- Belirlenecek olan ücret işçiye net olarak ödenmelidir.
- 5- Asgari ücret sefalet ücreti olmaktan çıkarılmalıdır.
- 6- Giderek çalışanların ve işçilerin aleyhine bozulan milli gelir dağılımındaki bozuk uygulamayı çalışanların yararına düzeltmeye yardımcı olmalıdır.
- 7- Belirlenecek olan ücret bir ailenin giyecek, yiyecek, aydınlatma, barınma, ısınma ve benzeri zaruri ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte olmalıdır.
- 8- Asgari Ücret Komisyonu çalışmaları bir formalite tamamlama veya “bunu da yaptık anlayışından uzak”, kapsayacağı kişiler bakımından ekonomik ve sosyal yönden hayati önem taşıdığı dikkate alınarak yürütülmelidir.
- 9- Belirlenecek olan ücretin ilânından hemen sonra yeterliliği tartışma konusu edilmeyecek miktarda olmalıdır.
- 10- Bir türlü kontrol altına alınamayan ve katlanabilecek seviyeye indirilemeyen enflasyona uzun süre dayanabilecek nitelik taşınmalıdır.